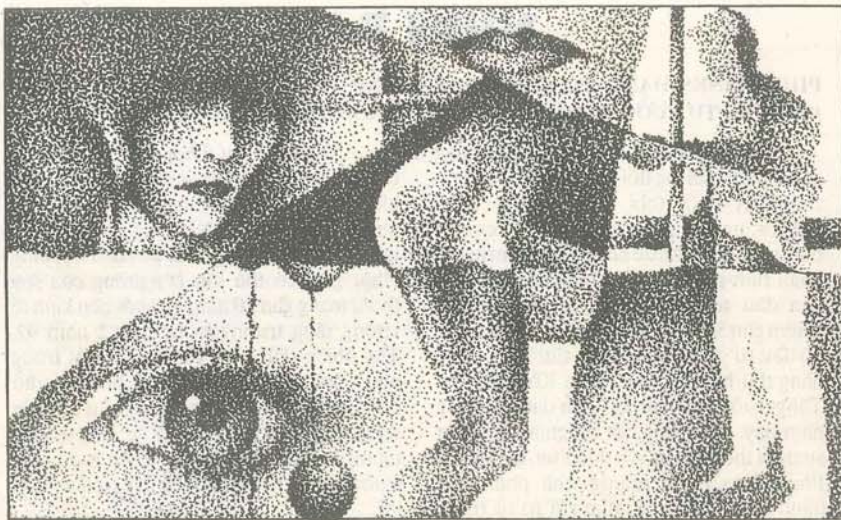

Nếu trước kia, mua bán hoặc trao đổi các bộ phận trong cơ thể con người được xem là một ý tưởng hoàn toàn xa lạ đối với nhiều người, thì hiện nay, người ta đã bắt đầu nói đến một "thị trường" đặc biệt trong đó qui luật cung cầu phát huy tác dụng của nó đối với một thứ "hàng hóa" rất đặc biệt: những bộ phận trong cơ thể con người! Ở đây không đơn thuần là một vấn đề kinh tế mà còn bao gồm nhiều khía cạnh khác rất phức tạp: đạo đức, xã hội, nhân bản, làm đảo lộn một số quan niệm truyền thống...

Ngày nay, trên phương tiện thông tin, những kiểu quảng cáo như: "Hãy bán một quả thận của bạn, bạn sẽ là người giàu có" hoặc "Cần mua một quả thận với giá 0.000 đô la" đã dần dần trở nên phổ biến. Thậm chí ở Đức còn có một cơ quan tương mai gửi thư đến tận nhà các bệnh nhân để đề nghị cụ thể về giá cả và địa điểm bán một quả thận mới, giống như người ta nay một bộ phận đã hư hỏng trong một chiếc xe hơi!

Đối với những bệnh nhân giàu có, bỏ ra một vài trăm ngàn đô la để có một trái thận hoặc lá gan mới thay cho những cơ quan đã hỏng ở trong người là một chuyện không có gì khó. Và một khi lực cầu đã xuất hiện thì lực cung cũng sẵn sàng đáp ứng theo đúng qui luật cung cầu của kinh tế thị trường! Và danh sách những người sẵn sàng cung cấp mặt hàng đặc biệt này đã dài vô tận, bao gồm từ Tổng thống (tin gần đây nhất cho biết Tổng thống Argentina, ông Carlos Menem đã quyết định hiến tất cả nội bộ phận của mình cho việc lắp ghép thay thế khi ông từ trần), những người tình nguyện từ thiện và luôn cả quần chúng nghèo khổ, những người không có gì dễ bán, ngoài các bộ phận "thần tượng" nhất trong cơ thể của mình! Đột nhiên, những người nghèo khổ ở châu Phi hoặc châu Mỹ đã tình cờ khám phá ra rằng cơ thể của họ là một mỏ nguyên liệu quý báu, một cửa hàng bách hóa với nhiều "hàng hóa" có giá trị kinh tế cao! Đối với họ, bán đi một hoặc vài bộ phận trong cơ thể, để có tiền nuôi sống các bộ phận còn lại, đã trở thành một lối thoát duy nhất cho cuộc sống bế tắc của họ.

Nếu việc cung cấp cho bệnh nhân các bộ phận trong cơ thể của người khác thì là thuần túy nhân đạo, như việc một người mẹ hiến lá gan của chính mình cho đứa con, thì có lẽ vấn đề sẽ trở nên đơn giản hơn, dễ dàng được xã hội chấp nhận, cả trên phương diện luật pháp lẫn đạo đức. Bắt đầu từ năm 1976, ở Pháp, luật Cailavet cho phép sử dụng các bộ phận trong cơ thể của người chết với điều kiện được sự chấp thuận của thân nhân người chết... Nhưng trong thực tế, những sự lạm dụng khá quá, hoặc những hành vi đạo đức giả,

Minh họa GIANG BIÊN

CƠ THỂ CON NGƯỜI ĐỒNG TIỀN MỚI CỦA NHÀ NGHÈO

NGỌC THANH

thậm chí là tội ác có qui mô lớn liên quan đến vấn đề mua bán, cấy ghép các bộ phận cơ thể con người đã lan truyền đến mức độ báo động, làm cho người ta phải đặt lại vấn đề này một cách nghiêm túc hơn, xét từ nhiều góc độ khác nhau. Người ta còn nhớ, cách đây hai năm, một bác sĩ giải phẫu ở London đã bị cấm hành nghề vì lí do đã lấy thận từ các người thợ Thổ Nhĩ Kỳ để bán cho các bệnh nhân giàu có. Nhưng có lẽ kinh khủng nhất là chuyện bác sĩ giám đốc một bệnh viện tâm thần ở Argentina trong nhiều năm trời đã thực hiện một loạt tội ác hi hữu mà không bị phát giác: thủ tiêu các bệnh nhân tâm thần để moi lấy các bộ phận còn dùng được, từ tim, gan, phổi cho đến giác mạc, thận, da và xương! Tội ác này bị phát giác làm xôn xao dư luận và gây một chấn động mạnh đối với lương

tâm và đạo đức xã hội. Không phải là lý do này ngày nay người ta bắt đầu nghi vấn về mối liên hệ giữa hiện tượng trẻ em bị mất tích ở các quốc gia chậm phát triển thuộc châu Mỹ la tinh với các tổ chức tội ác nói trên. Ở các quốc gia này, những trẻ em nghèo khổ sống bụi đời bị xem là một thứ kỹ sinh trùng có thể bị đập chết hoặc bị thủ tiêu bất cứ lúc nào.

Trên phương diện y học, cơ thể con người, hiểu theo khía cạnh giải phẫu cấu trúc của nó, là một trong những "phát minh" lớn nhất của thời Phục hưng. Trong thời kỳ này, cái hộp Pandore (là boîte de Pandore), tức cơ thể con người lần đầu tiên được mở toang ra và được thám hiểm một cách có hệ thống. Có thể nói rằng nền y học phương Tây đã hình thành từ sự khám phá và giải phẫu cơ thể trong thời kỳ này. Vào năm 1543, viên y sĩ giải phẫu Vésale cho xuất bản ở Bâle một tác phẩm y học nổi tiếng *De fabrica corporis humani* (Về cấu tạo của cơ thể con người) với 300 tấm hình chụp phơi ra ánh sáng toàn bộ cấu trúc bên trong của cơ thể con người (Cũng trong năm 1543 đó, cuộc cách mạng của Copernic trong lãnh vực thiên văn học cũng đã bắt đầu với tác phẩm *De revolutionibus orbium caelestium*).

Xét từ góc độ đạo đức và triết học, có hai quan điểm hoàn toàn trái ngược nhau về cơ thể con người. Với quan điểm thứ nhất, cơ thể con người chỉ là một cái máy không hơn không kém, hoặc một thứ dụng cụ mà con người có thể sử dụng vào nhiều mục đích khác nhau. Nếu có một bộ phận nào đó bị hư hỏng thì người ta hoàn toàn có thể thay thế nó bằng những bộ phận khác, giống như thay thế một bộ phận hư của một chiếc máy. Với những người theo quan điểm cơ thể-máy móc (corps-machine) này, một quan niệm chịu nhiều ảnh hưởng của Descartes, việc trao đổi

NHÌN RA KINH TẾ CÁC NƯỚC

PHILIPPINES ĐANG CỐ GẮNG THU HÚT ĐẦU TƯ NƯỚC NGOÀI

Những nhà đầu tư nước ngoài đang có cái nhìn mới mẻ đối với tình hình ổn định chính trị dưới thời Tổng thống Fidel Ramos, nhưng cơ sở hạ tầng yếu kém, an ninh và những vấn đề khác có thể làm nguội nhiệt tình của họ. Mỹ đang dẫn đầu về tỷ vốn đầu tư nước ngoài tại Philippines, chiếm gần 50% với 1,87 tỉ đô la, nhưng mức độ đầu tư gần đây đã giảm sút. Nhật đứng hàng thứ hai, 19% và Hồng Kông thứ ba. Tăng trưởng kinh tế dự đoán đạt 2% trong năm nay. Vì những bất ổn chính trị quân sự dưới thời Aquino và thiên tai, từ năm 90 Philippines được những nhà phân tích đánh giá là nước có mức rủi ro từ trung bình đến cao, giống như Iran, Algeria, Argentina. Trong khi đó Malaysia, Indonesia và Thái Lan đã giành được đầu tư nước ngoài đổ vào khu vực Đông Nam Á, khu vực phát triển nhanh nhất thế giới. Tổng thống Fidel Ramos đang có nhiều biện pháp tích cực để vẫn hồi tình trạng an ninh trong nước, đảm bảo môi trường thuận lợi an toàn nhằm thu hút nhiều nhà đầu tư đến với Philippines.

TRUNG QUỐC VAY TIỀN ĐỂ HIỆN ĐẠI HÓA NHÀ MÁY SẢN XUẤT SẮT THIẾP

Trung Quốc đã vay Ngân hàng Phát triển Á châu (ADB) 133 triệu đô la và các ngân hàng Nhật 25 triệu đô la để hiện đại hóa nhà máy sản xuất sắt thép ở tỉnh Sơn Đông. Trung Quốc là nước sản xuất và tiêu dùng thép lớn nhất trong các nước phát triển của châu Á. Năm 90 mức tiêu dùng hơn 50 triệu tấn và nhu cầu tăng lên 6,2% trong năm nay. Bộ Luyện kim Trung Quốc quá quyết rằng năm nay sẽ tăng sản lượng 23% so cùng kỳ. Năm 94 Trung Quốc sẽ sản xuất tối thiểu 78 triệu tấn và tối đa hơn 80 triệu tấn. Đến năm 2000, dự đoán mức sản xuất sắt thép lên tới 100 triệu tấn. Trung Quốc hiện là nước sản xuất sắt thép đứng hàng thứ 4 trên thế giới.

GNP CỦA NHẬT KHÔNG TĂNG TRONG QUÝ 2 NĂM 1992

Theo tạp chí *Thời báo Tài chính*, dẫn lời những viên chức cao cấp Nhật cho biết qua thống kê chính thức, tổng sản phẩm quốc dân (GNP) của Nhật không tăng trong quý 2 năm 92. Bài báo nói rằng Nhật Bản có thể sắp ở ngưỡng cửa suy thoái trong gần 20 năm qua với nền kinh tế không tăng trưởng trong quý 2 năm 92. Tuy nhiên tình hình vẫn chưa trầm trọng như cuộc khủng hoảng đầu hòa lần thứ nhất năm 1974. Những con số nêu trên bài báo tương phản sâu sắc với sự tăng trưởng mạnh mẽ cuối thập niên 80 và mức tăng trưởng hàng năm tối thiểu 4% từ đầu năm 90.

THÁI LAN DỰ ĐỊNH CẮT GIẢM NGÂN SÁCH QUỐC PHÒNG

Một viên tướng cao cấp của Thái Lan cho biết Thái Lan sẽ cắt giảm chi phí quân sự 25% vào thời gian tới vì những đe dọa bên ngoài đối với quốc gia này đã chấm dứt trong thời kỳ sau chiến tranh lạnh. Việc cắt giảm này sẽ thông qua việc tự nguyện về hưu, sa thải binh lính vi phạm kỷ luật và sĩ quan không vượt qua những kỳ thi về kiến thức và thể chất. Trung tướng Surayudh Chulanonda nói rằng quân đội cần phải tăng cường hơn về mặt kỹ thuật và chính quyền cần ổn định để cải tổ quân đội. Kể từ năm 1932 khi quân đội chấm dứt thời kỳ phong kiến, Thái Lan đã trải qua 17 vụ đảo chánh và âm mưu đảo chánh. Sau vụ đàn áp đẫm máu những người biểu tình đòi dân chủ tháng 5 vừa qua, những nhà lãnh đạo quân đội cam kết sẽ không can thiệp sâu vào chính trị.

NHỮNG CÔNG TY LỚN CỦA MỸ THIÊN LẬP CONSORTIUM

Công ty máy tính Apple, Công ty Eastman Kodak và Công ty Corning là những thành viên trong số những công ty dự định thành lập một Consortium xây dựng hệ thống thông tin liên thuộc gia

dụng. Với dự án này, được biết có tới những thành phố đầu tiên, khách hàng có thể sử dụng TV, máy điện toán và điện thoại để nhận được thông tin như là "màn hình báo điện tử", nối với những cửa hàng ngân hàng và những dịch vụ khác. Consortium này sẽ được lãnh đạo bởi Công ty Microelectronics and Computer Technology Corporation of Austin, Texas, bao gồm 36 công ty khác của Mỹ. Công ty Apple sẽ phát triển những thiết bị thông tin cầm tay có thể nối với hệ thống. Công ty Kodak nghiên cứu kỹ thuật chuyển hình ảnh áp dụng kỹ thuật số từ nơi này sang nơi khác. Công ty Corning tham gia vì hệ thống sử dụng đến sợi cáp quang học và Corning là công ty sản xuất sản phẩm này lớn nhất thế giới.

DOANH NHÂN VÙNG VỊNH TÌM KIẾM LIÊN DOANH VỚI CHÂU ÂU

Hơn 300 doanh nhân từ Ủy ban Hợp tác vùng Vịnh (GCC) và Cộng đồng châu Âu (EC) đã gặp nhau tại Doha để thảo luận sự hợp tác giữa 2 bên. Những doanh nhân vùng Vịnh đang tìm kiếm đầu tư ở châu Âu trong những ngành công nghiệp ngoài dầu khí như nhôm, dệt, hóa chất, máy móc và phụ tùng ô tô. Các nước trong GCC như: Vương quốc Bahrain, Kuwait, Oman, Qatar, Ả Rập Saudi và Liên hiệp các Tiểu Vương quốc Ả Rập Thống Nhất thường thúc giục EC và các nước công nghiệp khác giúp họ đạt được những tiến bộ kỹ thuật thông qua hợp tác liên doanh trong khu vực giàu tài nguyên dầu khí này. Đa số mong muốn có được những kỹ thuật mới để ít lệ thuộc vào dầu khí. Công nghiệp ngoài dầu khí chiếm hơn 7% GDP của các nước trong GCC. Nhưng châu Âu và các nước công nghiệp khác cũng yêu cầu các nước GCC thành lập những khu mậu dịch tự do và tự do hóa luật đầu tư. Dubai là tiểu vương quốc duy nhất có một khu mậu dịch tự do, thu hút khoảng 400 công ty nước ngoài đầu tư hơn 600 triệu đô la từ năm 1985.

TRIỀU ĐÔNG

hoặc mua bán các bộ phận trong cơ thể có thể được chấp nhận với một số điều kiện nhất định. Nhưng một quan điểm khác lại cho rằng cơ thể con người không thể tháo rời và mua bán dễ dàng như một cái máy đơn thuần. Cơ thể của con người cũng chính là con người, là một chủ thể trọn vẹn giúp cho con người có thể liên lạc với tha nhân trong một thế giới nặng trĩu ý nghĩa. Ghép một trái tim cho người bệnh thì điều đó cũng có nghĩa là một người khác, còn sống hay đã chết, đã dâng hiến hoặc hi sinh chính trái tim của mình. I-lanh vì cao cả này có thể bị lạm dụng và sẽ hoàn

toàn mất hết ý nghĩa nhân bản khi các bộ phận trong cơ thể con người bị biến thành hàng hóa có thể mua bán trên thị trường.

Mặc dù có nhiều ý kiến trái ngược hoặc mâu thuẫn nhau, hiện nay vấn đề cung cầu các loại "hàng hóa" đặc biệt này vẫn trở thành một thực tế hiển nhiên, thậm chí còn có cả một danh mục (catalogue) với nhiều loại ngân hàng đặc biệt (chuyên về mắt, máu, da, xương...) được quảng cáo rộng rãi khắp nơi. Nhiều dịch vụ đặc biệt như cho thuê tử cung để mang thai giùm (giá được niêm yết là 50.000 franc trong thời gian 9 tháng), ghép giác mạc, trích bán

các chất albumine và immunoglobulines, cưỡng nhau, cấy phôi, đã được thực hiện bởi các tổ chức, cá nhân hoặc các công ty chuyên nghiệp.

Chắc chắn rằng, trong tương lai cùng với sự bùng nổ về nhu cầu, thị trường cơ thể con người sẽ trở nên sôi động hơn vượt ra khỏi các quan niệm sẵn có từ trước tới nay...

(L'Evenement du Jeudi, 3.7.92)